

Деревінська Т. В.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

к.е.н. Сафонік Н. П.

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ВПЛИВ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

Проблематика розвитку підприємництва в Україні залишається надзвичайно актуальною в умовах структурних економічних змін, воєнних викликів та необхідності регіональної стабілізації. У контексті регіонального розвитку підприємництво виступає ключовим чинником активізації місцевих економічних процесів, підвищення інвестиційної привабливості та зміцнення соціальної інтеграції громад. Саме тому аналіз впливу підприємництва на соціально-економічний розвиток регіонів України має не лише наукове, а й практичне значення. На сучасному етапі підприємництво виступає одним із ключових рушіїв економічного розвитку, оскільки забезпечує створення нових робочих місць, стимулює інноваційну активність та сприяє ефективному використанню ресурсів [2]. Особливо відчутним цей вплив стає на регіональному рівні, де локальні бізнеси можуть стати ключовими драйверами економічного зростання. Локальні економіки отримують від підприємництва комплексний ефект, що включає матеріальні, соціальні та інтелектуальні вигоди. В даному контексті аналіз динаміки зміни кількості діючих суб'єктів господарювання підтверджує стійкість українського бізнесу навіть в умовах кризових викликів (рис. 1). Відновлення підприємницької активності після різких спадів демонструє здатність підприємців адаптуватися до нових економічних реалій, до пошуку інноваційних рішень та формування нових ринків. В свою чергу, подальший аналіз тенденцій зайнятості, зміни обсягів реалізованої продукції та структурних характеристик підприємництва дозволить глибше оцінити його роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіонів України.

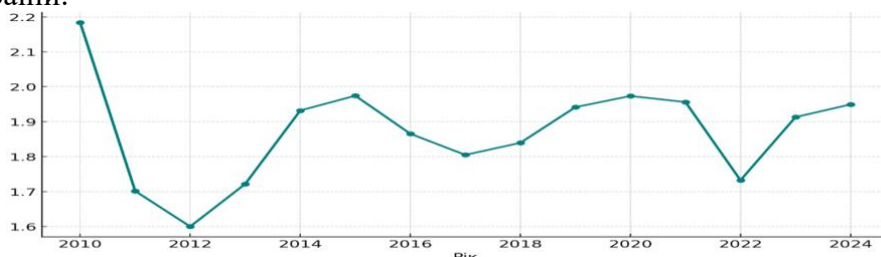

Рис. 1. Динаміка кількості діючих суб'єктів господарювання в Україні за 2010–2024 рр., млн одиниць

Джерело: складено автором за даними [2].

Одним із найбільш очевидних наслідків розвитку підприємництва є зростання зайнятості. У регіонах із обмеженими ресурсами та відсутністю великих промислових підприємств саме малі та середні бізнеси стають основним джерелом робочих місць. Відкриття локальних виробництв, сервісних компаній чи торговельних точок забезпечує людей стабільним доходом, що позитивно впливає на рівень життя населення. Більше того, розвиток підприємництва впливає на суміжні сектори економіки (транспорт, логістика, будівництво, послуги) – формуючи мультиплікативний ефект, коли навіть невелика інвестиція в бізнес приносить помітний економічний результат у регіональному розрізі [4]. Окрему увагу слід приділити інноваційному підприємству, адже стартапи та високотехнологічні компанії створюють продукти з високою доданою вартістю та сприяють поширенню нових знань і технологій. Локальні таланти отримують можливість підвищувати кваліфікацію, освоювати сучасні технології та набувати професійного досвіду, що, у свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіонів на національному та міжнародному рівнях. Наприклад, в Україні розвиток ІТ-сектору у Львові та Харкові суттєво вплинув на місцевий ринок праці та економічну активність, сприяючи появі нових навчальних центрів та сервісних компаній. Розвиток підприємництва стимулює й

формування регіональної інфраструктури. Бізнеси інвестують у виробничі потужності, офісні приміщення, комунікації, а також у навчання персоналу, що підвищує привабливість регіонів для нових інвесторів. Підприємці, які активно залучені до локальних економічних процесів, стимулюють конкуренцію, що сприяє «вдосконаленню виробничих, управлінських та маркетингових процесів, а також впровадженню інновацій для підвищення ефективності та адаптації до нових викликів» [3, с. 34].

Соціальний аспект підприємництва також є надзвичайно важливим. Локальні бізнеси часто підтримують культурні, освітні та соціальні ініціативи, створюючи позитивний клімат у регіоні, що підвищує довіру населення до бізнесу, впливає на формування активної громадянської позиції та сприяє соціальній згуртованості. Соціальне підприємництво, яке поєднує економічну діяльність із соціальною місією, стає важливим фактором підвищення якості життя в регіонах, де держава не завжди може ефективно вирішувати соціальні проблеми [6]. Важливим елементом розвитку регіональної економіки через підприємництво є інтеграція локальних ринків у національну та міжнародну економіку. Підприємці, які успішно розвивають експортні напрямки, підвищують інвестиційну привабливість регіону та сприяють збільшенню валютних надходжень, що дозволяє розширювати виробництво, залучати нові технології та формувати стабільний економічний розвиток на довгострокову перспективу [5].

Не менш важливою є роль державної політики у підтримці підприємництва на регіональному рівні. Податкові пільги, спрощена система реєстрації бізнесу, субсидії на створення стартапів та програми навчання підприємців формують сприятливі умови для розвитку бізнесу. Державна підтримка, у поєднанні з активною позицією місцевих підприємців, може перетворити регіон у конкурентоспроможний економічний центр, що залучає інвестиції та сприяє підвищенню добробуту населення [1].

Таким чином, підприємництво виступає потужним інструментом розвитку локальних економік, адже сприяє створенню нових робочих місць, стимулює інновації, впливає на покращення інфраструктури, підвищення соціальної активності населення та загальну інтеграцію регіону у національну та міжнародну економіку. Підтримка підприємницької діяльності на регіональному рівні має стратегічне значення для забезпечення збалансованого та сталого економічного розвитку країни. Ефективна взаємодія держави, бізнесу та громадськості здатна перетворити підприємництво на справжній драйвер економічного та соціального прогресу регіонів.

Перелік посилань:

1. Гнаткович О. Д. Сучасні підходи до управління діяльністю підприємств на регіональному рівні. *Фінансовий простір*. 2023. №3(51). С. 28-34.
 2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
 3. Сафонік Н.П. Стратегічні орієнтири забезпечення конкурентоспроможності підприємств в умовах цифровізації. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*. 2024. Випуск 107. С. 33-42. DOI: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2024-107-03>
 4. Томашук, І. О. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток підприємництва в Україні. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/46ec5f57-a1de-428e-8d8f-77d14cfadaf3/content>
 5. Belitski M., Cherkas N., Khlystova O. Entrepreneurship ecosystems in conflict regions: evidence from Ukraine. URL: https://ideas.repec.org/a/spr/anresc/v72y2024i2d10.1007_s00168-022-01203-0.html
- BDO in Ukraine. Entrepreneurship in Times of War. 2025. URL: <https://eba.com.ua/>